

DOMOVINA

Štev. 31.

V Ljubljani, 1. avgusta 1919.

Leto II.

Agrarna reforma in JDS.

(Poročilo poslanca dr. Kukovca na zboru zaupnikov JDS.)

Vprašanje agrarne reforme je v tesni zvezi s potekom svetovne vojne. Prodrlo je v srca ruskih kmečkih vojščakov s toliko silo, da je bilo njih hrepenenje po kosu zemlje celo močnejše nego globoko ukoreninjena misel na obstoj ruske države. Nevzdržno so drvele kar naenkrat trume ruske vojske iz strelskih jarkov v notranjost Rusije, da ne pridejo prepozno in da ne pridejo ob delež pri razdelitvi neizmernih ruskih poljan. Ko je zmagal pozneje Ljeningov komunizem, prevladala je sicer v obliki nekoliko drugačna zahteva, da mora biti zemlja skupna last vseh ter da ima vsak državljan le delež na dohodu skupne zemlje. Naj pa že prodre katera koli štruja v Rusiji, v tem si je ves svet jedin, da mora biti uspeh velike ruske revolucije temeljita sprememba zemljiških posestnih razmer ali z drugo besedo agrarna reforma. Vprašanje zemljiške posesti je vzbudilo istotako nujno zahtevo agrarne reforme na Češkem, kjer je ista resno na dnevnem redu, tudi na Madžarskem in na ozemlju Srbov, Hrvatov in Slovencev. Na Hrvaškem, v Slavoniji in Bosni je izbruhnila po svetovnem prevratu koncem lanskega leta zaradi zemlje prava kmečka revolucija. Kakor dandanes po Slavoniji kmet ne misli več na to, da bi prevzeto zemljo še kdaj z dobra iz rok dal, tako je zastoj kaj takega sploh le sanjati v hrvaškem Zagorju ali celo v Bosni. Tudi znamenja na Dolenjskem kažejo, da se niti slovenski kmet ne namerava odreči veleposesti, ki mora priti če ne z dobra pa z grda v posest malega človeka. Narodno veče v Zagrebu je že meseca novembra lanskega leta stalo pod silnim vtisom nujnosti ureditve zemljiške posesti potom zakonodaje ter je vpoštevajoč dejanske razmere izdalo že primerne začasne odredbe. Odposlanstvo istega narodnega veča je v adresi prestolonasledniku kot najvažnejše socijalno vprašanje snujoče se države povdarilo agrarno reformo in je odgovor prestolonaslednika 1. decembra lanskega leta v polni meri pritrtil stališču narodnih zastopnikov. Kako resno se je stvar vzela ob proglasu zedinjenja naroda dokazuje ustanovitev ministrstva za socijalno skrb, kateremu je imela pripasti kot najvažnejša naloga razdelitev zemlje in ki je razdelitev dejanski in z načelnimi vladnimi odredbami uvedlo, še predno je govoril začasni naš parlament. Prvo delo vsled sporazuma strank sestavljenega narodnega predstavništva je bilo v adresi na prestol izraženo krepko priznanje k agrarni reformi.

V adresnem odgovoru prestolonaslednika narodnemu predstavništvu je zopet videti nov državniški čin priznanja potrebe zakonite ureditve zemljiške posesti v državi. Padec ministra Vitomira Korača in postavitve meščanskega politika dr. Poljaka kot ministra agrarne reforme letos ob Veliki noči ni imela pomeniti odstavitve predmeta iz dnevnega reda, ampak je stala vlada in narodno predstavništvo takrat po veliki večini trdno na stališču odločne volje reformo izvesti celo

radikalno. Dr. Poljak se je res izkazal kot mož na svojem mestu, v katerega je večina Narodnega predstavništva trdno zaupala, da k dobri volji Korača pridruži praktično sposobnost in zaupanje in podporo meščanske družbe v vprašanju agrarne reforme. Nobenemu drugemu predmetu ni posvetilo Narodno predstavništvo v neštivilnih klubskih sejah zadnjih mesecev, v parlamentarnem agrarnem odseku, v mnogoštevilnih ministrskih sejah, v narodnih skupščinah širom dežele in slednjič v enketi prizadetih kmetovalcev iz cele države sredi preteklega meseca toliko pozornosti kakor baš agrarnemu vprašanju, ki bi se naj bilo, če bi bila naša volja obveljala, na vsak način temeljno rešilo še pred počitnicami.

Ko smo namreč videli napore nasprotnikov pravične razdelitve zemlje, bila je demokratska zajednica trdno odločena iz takojšnjega obravnavanja reforme v predstavništvu napraviti odločilno politično vprašanje. Ne moremo sicer odreči trenutnemu meddržavnemu finansijskemu položaju v Parizu usodne važnosti prve vrste. Nočemo tudi trditi, da je pot polovice našega kabineta v Pariz v tem času beg pred agrarno reformo. Dejstvo je pa, da parlament v zadnjem hipu, ki je za zdaj prišel v poštev za rešitev agrarne reforme ni prinesel odločitve in da bode prišla žetev in prišla tudi jesenska setev, ne da bi dejanske razmere v zemljiški posesti bile zakonito urejene ali da bi se bila dala za tako ureditev razven ministrske začasne naredbe doseči odločitev s sklepom večine Narodnega predstavništva. Ustanovljena je pač organizacija tega velevažnega ministrstva, ki bi imela agrarno reformo izvesti seveda šele tekom let, ker nikdo ne dvomi, da podrobna izvršitev ne more priti danes na jutri. (Konec prih.)

Prosvetna politika.

(Poročilo poslanca dr. Pestotnika na zboru zaupnikov JDS.)

Izvor in gonilna sila vsemu napredku v državi je prosvetljenost med ljudstvom. Š prosvetljenostjo stoji v najožji zvezi vzgoja naroda za moralno, socijalno in demokratično naziranje. To naziranje mora priti potom zakonodajnega zbora v državne zakone in na vse upravne organe.

V prosveti je ključ za napredek in jamstvo, da se bodo vsi javni posli v državi opravljali po načelih demokratizma in zdrave moralnosti.

Iz teh razlogov je prosveta važno javno vprašanje in se mora z njim pečati vsaka resna politična stranka.

Izpremembe na polju našega slovenskega šolstva po preobratu poznate iz časopisja in strokovnih šolskih listov. O tem vam nočem govoriti in se omejujem samo na ugotovitve, da so naši šolski krogi, pa tudi izvenšolski — pokazali po preobratu osvobodjenega duha in plodno misel, polno inicijative in ustvarjajoče sile. Vsi novi načrti izhajajo iz stališča nove orientiranosti v nacionalni državi in iz novih vidikov našega narodno-gospodarskega položaja. Od tod načrti in predlogi za snovanje novih meščanskih in trgov-

skih šol, univerze itd. Načrti in teoretske razprave dobivajo jasno lice in so tik pred ureditvijo.

Tudi naša stranka ima lep prosvetni program. Njeni pristaši, stranka kot taka in njeni poslanci so porabili vsako priliko, da povzdignejo našo prosvetljenost.

Vsled raznolikosti v posameznih pokrajinah naše mlade kraljevine je ostalo šolstvo decentralizirano in pokrajinska poverjeništa za prosveto so se prve mesece pečale pretežno z najbolj perečimi personalnimi vprašanji in so skušala popraviti krivice, ki jih je prinesla šolskemu stanu vojna in prejšnji avstrijski režim.

Iz splošnih državnih vidikov pa mora gledati na prosvetna vprašanja ministrstvo za prosveto. To mora imeti jasen načrt za državno prosvetno politiko. O tej mi dovolite, cenjeni zaupniki nekaj informativnih besedi.

Minister za prosveto je sklical sredi februarja enketo, sestavljeno iz strokovnih zastopnikov iz stare Srbije in iz vseh novih pokrajin, ki je bila na delu do danes. Namen enquete je bil, da prouči stanje ljudskega, srednjega šolstva in strokovnih šol, šolske zakone, stanje izobrazbe, plače, najti skupna načela glede obveznosti šolskega pouka, zjednačenje zakonov, izobrazbe učiteljev, določitev šolskih tipov, ki najbolje odgovarjajo modernim prosvetnim potrebam in splošnim ekonomskim interesom v naši bodočnosti. K tej enketi bodo imele priliko povedati svoje menje pokrajinske šolske oblasti in posamezniki, predno se iz vsega tega izcimi zakonski predlog za državno predstavništvo.

Velike so prosvetne razlike v posameznih pokrajinah. V Srbiji je bila štiriletna šolska obveznost, v Hrvatski petletna, v Bosni 4letna, v Dalmaciji in Vojvodini 6letna. V mnogo pokrajinah sploh ne moremo govoriti o ljudskih šolah, n. pr. Črna gora, Maceđonija, v Bosni med mohamedanci, kjer je vera največja ovira za šolsko naobrazbo. Muslimani imajo svoje »mektebi« za deco do deset let. Tu se učijo na pamet edino svoje sveto pismo Koran. Druga stopnja so tkzv. »medrese«. To so osnovne šole za mladino od 10 do 14 let. V Carigradu imajo tudi »dadijo«, t. j. gimnazija in univerzo.

Deklica se mora po verskih predpisih z 12. letom zakriti in izostane iz šole. Zato je naravno, da je bilo v Bosni 94% moških in 98% ženskih nepismenih.

Enketa stoji na stališču Sletne ljudsko-šolske obveznosti. Olajšave so dovoljene samo tam, kjer so za to dejanski razlogi, n. pr. pomanjkanje učiteljev, šol itd.

Ljudske šole so različne po svojem ustroju, ker so bile ponekod občinske, drugod deželne, državne, konfesionalne z različnimi učnimi načrti. V Vojvodini so bile madžarske državne, srbske so bile ali občinske ali pa konfesionalne. Na ljudskih šolah v Srbiji sme poučevati verouk edino učitelj, ne svečenik. Enaka ali še večja nejednakost je na učiteljskih pripravnicah: na teh so pri nas poučevali srednješolski učitelji in učiteljstvo z izpiti za meščanske šole. Na Hrvatskem so bile pripravnice skoro isto kot spodnje gimnazije z enakimi učnimi knjiga-

mi in brez metodične in pedagoške specializacije. V Srbiji niso poznali zakonite učne snovi za učiteljska, ampak jo je poljubno določal učiteljski zbor.

Mnenje enquete je, da je treba vse šolstvo poddržaviti in dvigniti ter zjednačiti izobrazbo ljudskošolskega učiteljstva in zblížati učne načrte, zakone in razmerje napram šolskim oblastem. Zato učiteljstvo zahteva poleg strokovnega znanja pedagoško naobrazbo, zato zahteva enketa za učiteljska izobrazbo srednješolskega učitelja, oziroma za dopolnitev učiteljstva z izpiti za meščanske šole, spopolnjeno z dveletnimi visokošolskimi pedagoškimi tečaji.

Strokovnega šolstva (trgovskih, obrtnih, industrijskih in meščanskih) je v novi državi prav malo. Gospodarske potrebe do sedaj pri naših poljedelskih razmerah ni bilo, ki bi nas bila silila k snovanju strokovnih šol, ki bi odgovarjale posebnim gospodarskim potrebam dotične okolice. Praktični življenjski potrebi naj bi služile meščanske šole, obenem pa bi omogočale vstop v višje srednješolske razrede. Usposobljenost za te šole dobi ljudskošolski učitelj po dokončanju posebnih strokovnih dveletnih tečajih.

Regulacijo učiteljskih plač se smatra za najvažnejši predpogoj, če hoče država, da se zmožne osebe posvete učiteljskemu stanu. To je doseženo z novim ljudskošolskim zakonom. (Konec prih.)

Resolucija za kmečki program J. A. S.

(Dalje.)

Gozdarstvo. Gozdarstvo je v naših krajih izmed najvažnejših panog gospodarstva; v mnogih primerih celo pomembnejša nego poljedelstvo.

Ker je 42% vse površine Slovenije z gozdom zaraščene, produciramo lesa mnogo več, nego ga moremo porabiti doma. Vsled tega je bil les že sedaj in ostane tudi v bodoče, če že ne edino, gotovo pa najvažnejše izvozno blago. Vsled tega zahtevamo, da naj država gozdarstvo pospešuje kjer in kolikor more.

Dvigniti se da gozdarstvo:

1. s strokovno izobrazbo;
2. z zakoni, ki v polnem obsegu odgovarjajo novim razmeram;
3. z dalekovidno carinsko, tarifno in trgovinsko politiko;
4. s pospeševanjem združništva in
5. socialne reforme.

ad 1. Vojna je pokazala, da zemljiški posestnik brez strokovne izobrazbe svojim težkim nalogam ni kos.

Velik del že obstoječih nedostatkov v gozdarstvu Slovenije pa gre na račun pomanjkljivosti strokovne izobrazbe v gozdarstvu.

Država naj pred vsem skrbi za primeren poduk gozdnih posestnikov. Že v ljudski šoli naj se našemu mlademu kmetskemu naraščaju vcepi ljubezen do gozda in njega vzgoja.

Male šolske gozdne drevesnice (vzpredno s sadnjami), sajenje gozdnih drevesc pod strokovnim nadzorstvom in primernim podukom so primerna sredstva, ki bi ne povzročala velikih stroškov, otrokom pa bi le vzbudila zanimanje in veselje do gozdoreje. Še več se da doseči v nadaljevalnih šolah.

Za gozdne posestnike mora država potom strokovnih organov gozdnega nadzorništva ukreniti potrebno, da dobe poduk in gospodarske nasvete, ne da bi imeli radi tega posebne stroške.

Opisani poduk naj se vpelje tam, kjer tvorijo dohodki iz gozda bistven del dohodkov prebivalstva.

Gozdarskih strokovnih šol nimamo.

Zahtevamo vsled tega gozdarsko šolo, ki naj se ustanovi za Slovenijo v Ljubljani in sicer najkasneje s šolskim letom 1920/21.

Ta šola naj ima namen izobraževati nižje gospodarske uradnike in pa upravitelje malih gozdnih posestev.

Zahtevamo, da se naša novoustanovljena tehnika izpopolni z zemljedelskimi izdelki, t. j. z gozdarskim in poljedelskim.

Da se izpopolni tehnika z zemljedelskimi strokami, mora država podpirati mlade moči gozdarske stroke, da posečajo tudi inozemske gozdarske šole, da potujejo v znanstvene namene po inozemstvu ter se tako pripravijo na docenturo svoje stroke.

ad 2. Država mora zakonodajati, kolikor se ista gozdarstva tiče, preurediti po enotnih načelih.

V Sloveniji velja dosedaj še vedno gozdni zakon iz leta 1852., za Koroška razun tega še deželni gozdni zakon iz leta 1885., za Štajersko pa iz leta 1898.

Ker so razmere v raznih delih naše kraljevine zelo različne, se sklene le okvirni zakon, posameznim pokrajinskim svetom pa po zaslišanju strokovnih organizacij naj se prizna pravica določiti podrobnosti ter izdati potrebne izvršilne naredbe.

V svrhu dobrega gospodarstva v gozdovih, je predvsem potrebno strogo ločiti vsa za izključno porabo živinoreje namenjena zemljišča od onih, ki so v ta namen potrebna ali zanj porabna.

Urediti se mora razmerje med živinorejo in gozdarstvom. Ločiti se mora zemljišča, katera rabi živinorej za pašnike in za produkcijo stelje in katera naj ostanejo gozd. Z ozirom na razmerje med gozdom in pašništvom zahtevamo, da se že končno uredi razmere na naših planinah.

Gozd na planinah ni le varstven ali branilen gozd, marveč je še posebej za ohranjenje rodovitnosti planin neobhodno potreben. Treba ga je ohraniti v taki obliki, da bo svoji nalogi, varovati planine proti vsem vremenskim in klimatičnim neprilikom, lahko z uspehom vstrelal.

Zahtevamo, da se napravijo za gospodarjenje na planinah gospodarski načrti, ki se jih morajo solastniki držati.

Vsa skrb se mora seveda posvetiti izboljšanju planinskih pašnikov, ker je ekstenzivno gospodarstvo glavni vzrok, da so naši planinski pašniki sicer vedno večji, zato pa od leta do leta manj rodovitni.

V vojni je bil uničen ali vsaj hudo poškodovan ob naši zahodni meji velik del naših gozdov. Posebno hudo so trpeli nasadi na slovenskem Krasu. Ta škoda se mora popraviti, gozdji obnoviti, pogozdovanje Krasa pa nadaljevati v večjem obsegu kot dosedaj.

To delo mora izvršiti država, ker je v občem interesu, na lastne stroške in po svojih organih.

Racijonalno gozdno gospodarstvo je le mogoče na večjih sklenjenih ploskvah, večina naših gozdov pa je razkosana v male parcele.

V kolikor te parcele služijo v izključno vporabo živinoreje, naj se jih ne šteje več k pravi gozdom ter ž njimi pri produkciji lesa ne računa.

Vsi ostali gozdni posestniki, ki so razdeljeni, naj se po možnosti združijo in osnujejo gozdne, oziroma lesne zadrage.

V bodoče se ne dovoli več podrobne razdelbe gozdov. Izjeme naj se dela le, kjer je to iz posebnih razlogov potrebno in koristno.

Odpomoči je treba pomanjkanju gozdnih delavcev, posebno kvalificiranih, ki postaja od dne do dne občutnejše. Ker dobri delavci silijo v mesto, nuditi se jim mora udobnosti, ki naj jih navežejo na gozdno delo. Ščiti naj se naše ljudi pred vabilni židovskih agentov, ki obljublajo vse mogoče, ko pa delavci prevzamejo delo na licu mesta, se jim zaslužek na vse mogoče načine krajša in dane obljube ne drže nič. V najnovjšem času se poslužujejo tuje tvrdke državne posredovalnice za delo. Ta posredovalnica naj bi se točno informirala, kako izgleda obljubljeni zaslužek in kdo ga garantira, ker drugače bi bilo tako posredovanje ne le v škodo delavcev, ampak tudi

domači podjetnosti, ki nima dovolj delavskih moči na razpolago.

Pri izvršitvi agrarne reforme se mora poskrbeti, da si bodo mogli gozdni delavci postaviti svojo domačijo, dati jim je treba potrebno poljsko zemljišče, tudi se jim pri oddaji gozdnih pridelkov nuditi ugodnosti. Razun tega vsekakor zahtevamo, da morajo biti zavarovani za slučaj bolezni in za dobo onemoglosti.

(Dalje prihodnjik.)

Dopisi.

Iz Cerkljan. Preteklo nedeljo je sklicala Kmečka stranka javen ustanovni shod v šolskem poslopju. Ker je bila naša krajevna organizacija Jugoslovanske demokratske stranke povabljena osebno in pismeno po sklicatelju g. Jožefu Jenkotu, se je shoda udeležilo nekaj naših mož. Govornik je trdil, da je v Jugoslaviji od vsakih sto prebivalcev 70 kmetov, ki jim gre tedaj nadoblast nad vsemi stanovi (diktatura). Urediti bo zlasti uradniško vprašanje, ker ima gospoda preveč plače, premalo pa dela. Delajo naj 16 ur dnevno kakor mi kmetje, plačevali jih bomo pa sorazmerno z delavci. Medgovorniki so bili zato, da se plačajo od ure. Glede narodnosti je govornik (ne vemo ali tudi vsa nova stranka) mnenja, naj se vsi narodi med seboj ednako ljubimo, potem ne bo treba ne vojske, ne državnih mej in zatirati se ne bo treba medsebojno. Govornik nato razpravlja o programih ostalih dveh strank, to je naše JDS in SLS. V prvi je preveč advokatov in meščanov, drugi pa sestaja iz same duhovščine in njih pristašev, nova stranka pa združuj le kmete. Čuli smo nekaj medgovorov, ki so se v bistvu strinjali z programom. Na prošnjo predsednika naše krajevne organizacije mu dovoli sklicatelj nekaj besedi. Imenom pristašev JDS pozdravljamo ustanovitev nove stranke, ker tudi mi hočemo priboriti kmetu tisto veljavo, ki mu gre kot delnemu vzdrževalcu države. Toda nas preveč danes duh ljubézni do naše celokupne domovine Jugoslavije, sezidati si moramo preje svoj dom, saj še zmiraj nismo jasni, kako daleč bodo segale naše meje. Živine ne bodem kupil preje, dokler si ne zgradim hleva. Svarimo pred prezgodnjim hujskanjem enega stanu proti drugim, kajti to bi znalo roditi zle posledice. Uri odvzemi le eno kolesce in ustavi se ti, vkljub temu, da jih ima še dosti. Kakor kolesca poganjajo drug drugega, tako smo za državni potek navezani drug na drugega. Priborimo si svojih pravie mirno, ne z nožem v rokah in vsi bomo lahko shajali. Dansko je kmetska država, ima svoje kmetske srednje in visoke šole, kmetje so strokovno visoko naobraženi, imajo svoje kmečke ministre, blagostanje je v državi na višku, vendar nikdar ne čujemo, da so vzrastli kmetje do svoje moči s silo in da zametujejo ali ponižujejo ostale stanove. O JDS trdite, da je stranka meščanov in da je poslala v pokrajinske zборе in predstavništvo samo inteligenco, ne da bi se preje posvetovala s posamnimi organizacijami. Temu je pripomniti, da se je stranka pod tem naslovom ustanovila še med vojno in da si rodoljubi na deželi nismo upali geniti, ker nam je z ene strani pretila vojaška suknja, ki nam je bila prej zoprna, na drugi strani pa smo imeli ovaduhe, ki so nas ovajali kot srbofile, da smo bili pod orožniškim nadzorstvom. No, našega stražmoštra so morali še drugi orožniki nadzorovati, ker je bil tudi v preiskavi radi škiljenja proti Srbiji. Tako so ostali v stranki sami možje izven vojne obveznosti, ki so bili največ v mestih, zunaj na deželi se pa starim itak ne ljubi politizirati. Ob razpadu vojske smo uvideli veliko nevarnost za naš dom, naše žene in otroke, če bi se bežela vojska usula preko naših pokrajin. Sklicali smo javne shode, da smo ljudstvo podučili. Upali smo, da se tedaj združijo vse moči, a ni šlo. Ker so začeli hujskati proti nam,

smo se odločili nastopati samostojno v dobrobit naše države. Razvili smo prapor edinstva vseh Jugoslovanov pod ono skupno vlado, ki nam jo je prinesla naša rešiteljica Srbija. V stranki se hočemo razvijati prosvetno in stanovsko. Poleg glavnega namena hočemo tedaj ustanoviti svoj odsek »Kmečki svet«. Strankin glavni odbor volimo sami. Če nas bodo večina kmetov, bo prešlo vodstvo v naše roke in takrat si bomo roke gotovo tesneje stisnili. — Dostavek. Kmetija nas poleti veže vse dnevne ure na polje. Na večer kot nedelje smo potrebni počitka, zato pričnemo s podrobnim delom na jesen. Nihče nam ne ve rok kot nekdanje dni pod habsburško in šustercijansko strahovlado. — Kmetje! Pristopite k naši stranki, vsaj ste uvideli, da nas ne vlečejo k politiki nikake osebne koristi, marveč le odkrita jugoslovanska zavest in ljubezen do bližnjega, najbližji pa je kmet, ki v Srbiji pripada naši JD stranki. Kakor vselej je predsednik Lapajne vsem pristavšem na razpolago za vsa gospodarsko-pravna vprašanja. I. L.

Trata v Poljanski dolini. O gradnji šustercijanskega doma si dovoljujemo zopet malce poročati. Za to brezpotrebno, pač pa Jugoslaviji naravnost škodljivo zidavo potrebno kamenje se lomi na svetu, ki spada k mimo proti Žirem vodeči deželni cesti. Kakor so namreč šustercijanci v vsakem oziru skrajno predrzni, tako se jim tudi ni zdelo potrebno, zaprositi okrajni cestni odbor za tozadevno dovoljenje, ampak so pričeli to delo izvrševati brez vsakega dovoljenja. Da je njihova predrznost tem bolj dokazana, je razvidno tudi iz tega, da se oni na prepoved načelnika okrajnega cestnega odbora, da morajo namreč takoj prenehati z lomenjem kamenja, sploh niso ozirali, ampak nadaljujejo to delo nemoteno dalje. S tem so tudi pokazali naši šustercijanci, da se nagibljejo kolikor toliko že k boljšeizmu, ker se pač nič ne ozirajo na drž. postave. Mimogrede pa opozarjamo pred vsem g. župnika, glavo vseh naših šustercijancev, da naj si nikar preveč ne želi boljšeikov, ker kakor mu je gotovo znano, trpi pod boljšeiviki največ le cerkev in ž njo seveda ves duhovski stan. Ker se graditelji imenovanega doma prav nič ne ozirajo na prepoved načelnika okr. cestnega odbora, se vsi radovednejši občani obračamo s prošnjo do g. Hafnerja v Škofiji Loki, naj nam blagovoli čim prej naznaniti, kako je pravzaprav s to zadevo. Mogoče je tudi, da se je vsa stvar v toliko poravnala, da je g. Hafner svojo prepoved preklical in našim klerikalcem dal dovoljenje, s kame-njem na tem prostoru poljubno razpolagati. Vsekakor še mislimo, da se to ni zgodilo. Če pa je naša slutnja upravičena, potem pa vsi pravičnejši proti temu že vnaprej najodločnejše protestiramo. — Torej, g. Hafner, prosimo, blagovolite nam vso zadevo natančneje pojasniti. Toliko za enkrat o tem. Istočasno opozarjamo vnovič vse treznejše gospodarje, naj te nadležne vsiljivce pri morebitnem nadlegovanju za kako podporo za omenjeni dom zapodijo in pokažejo vrata z opazko, da protijugoslovanskega doma ne potrebujemo v Poljanski dolini. Vsakdo naj pomni, da tam, kjer se shajajo šustercijanci, se dela le na to, kako bi Jugoslavija razpadla, ker onim je naša država v sedanji obliki trn v peti. So si pač v svesti, da v Jugoslaviji ne bodo mogli tako protipostavno voditi svojo politično barko. — Danes si dovoljujemo tudi vsem občanom naznanjati, da se je našim šustercijancem vendar le posrečilo, dobiti zopet enega darovalca za ta škodljivi dom in sicer je ta mož znani g. Franc Dolenc, po domače Štrufar, posestnik na Dobravi. Imenovanji je baje daroval kar cel tisočak, kakor se je pred kratkim pobahal eden izmed njegovih intimnih prijateljev. Ta prijatelj se hoče tu pa tam tudi malo ponorčevati iz lista »Domovine«, češ, kar piše naj »Domovina« kar hoče, mi bomo vsejedno dogradili naš ljubi »Šusteršičev« dom, saj imamo

dosti denarja. Vsi previdnejši farani smo pa sedaj silno radovedni, kakega denarja pa imajo toliko, da tako brezskrbno zidajo doma, Mogoče bosta g. župnik in g. župan vendar že enkrat toliko prijazna, da nam čim prej podasta natančne podatke o tem premoženju. Torej, g. župan in g. župnik, odzovita se prav kmalu, morda vsaj v »Domoljubu«! Predno končamo, pa si usojamo opozoriti kraljevo davčno oblast, naj se pri g. Franc Dolencu, posestniku na Dobravi pri Gorenji vasi, strogo natančno informira, koliko dohodkov je imel pravzaprav lansko leto, da lahko kar cel tisočak tja v en dan zavrže. Vsekako naj se poskrbi, da bo ta gospod pošteno plačal osebno-dohodninski davek, ne pa tisti, ki ne morejo biti tako požrtvovalni, pa so morali le plačati ta davek! S tem za danes zaključimo in kličemo: enaka pravica za vse!!

Milijonska afera na Vrhniki. Naša lepa Vrhnika je zadnje čase slabo zaslovela po svetu zaradi milijonske poneverbe, ki sta jo zakrivila župan Tršar in tajnik Seliškar. Dragotin Seliškar ima precej temno preteklost. Prejšnjega njegovega življenja ne poznam, vem pa, da je imel pred več leti neke mlekarstvo afero in insceniral mlekarški štrajk v ljubljanski okolici. Po tem doživljanju je bil tajnik občine Postojna, kjer so ga bili vsi kmalu siti. V Postojni se je delal naprednjaka. Ko je prišel na Vrhniko, je pravzaprav on oživil Občinsko hranilnico. Ves čas je bil zvest pristaš SLS. Je to zelo zmožen človek in je svoje zmožnosti vsestransko uveljavil tekom vojne na Vrhniki. Bil je duša in neomejen gospodar ves čas vojne na Vrhniki. Ob razsulu je s svojo drznostjo in brezobzirnostjo kmalu odvezel Narodnemu svetu vso oblast, vsled česar mu je bilo mogoče, da je storil dejanja, za katera se sedaj pokori v zaporu. Župan Fran Tršar je srednje velik posestnik na Vrhniki in je imel svoje dni strojarstvo, vendar je obratoval v zelo skromnem obsegu. Bil je ves čas zagrižen pristaš SLS. Vkljub svoji zagriženosti, veliki ošabnosti, domišljavosti je pa zelo omejen možiček. Da je postal župan, je vzrok ta, da je bil vedno vreden izvrševatelj volje vsakokratne duhovščine na Vrhniki. Nikdar in nikjer ni mislil z lastnimi možgani, bil je slepo orodje Šusteršiča in Pegana. Bil je župan kakor povečini drugi taki župani. Stranka ga je napravila za načelnika Mlekarske zadruge na Vrhniki, za načelnika Rajfajzenovke, načelnika cestnega odbora, poslan je bil kot zastopnik občine v okrajni šolski svet v Ljubljano, nastopal je rad kot »Orel«, v kratkem bil je povsod zraven, zanemarjal vse in bil na svojem mestu le, kadar je bilo treba pasti po političnem nasprotniku. Skandalozno se je obnašal proti našim somišljenikom ob umoru Ferdinanda Habsburškega in izzival, da bi mogel denuncirati naše ljudi ob izbruhu vojne in še med vojno. Zmerjal je in psoval Srbe v navzočnosti naših pristašev: »To (Srbi) so svinje, morilci, tatovi« in z drugimi takimi epiteti, za katere ni bil nikdar v zadregi. No, hvala Bogu, ni se mu posrečilo spraviti koga krvniku v roke. Naši so se kljub velikim simpatijam do srbskega naroda zavedali nevarnega položaja — molčali in se ga izogibali. Po majniški deklaraciji se dolgo ni mogel ž njo sprijazniti, da se je sprijaznil ž njo, je bil večkrat napaden, parkrat še prav sirovo od Seliškarja. Pri razpadu armade je bil skoraj povsod zraven. Lastil si je vse mogoče pravice — je že vedel zakaj. — Še med vojno je bil zadolžen čez glavo, sedaj je pa živel zelo potratno — dohodkov malo, župan pa vedno v gostilni, kar je bilo in je še drago. Da se vsaj deloma zadosti pravici, je neobhodno potrebno, da posreduje magari v Beogradu naša stranka, da se razveljavijo kupčije, katerih duševni oče je bil ravno Tršar. Na Vrhniki so se nahajala krasna pohištva, katerih eno si je prilastil Seliškar, drugo Tršar. Obema se je pohištvo dopadlo in sta

sklenila dobiti vsak po eno pohištvo. Kako sta to napravila, ne vem, mislim si pa tako-le. Tršar se je nekoč izrazil: »V Ljubljani se vse doseže, treba je le potrskati na prava vrata«. — Gotovo sta dobila v Ljubljani dovoljenje za nakup. Pribijem to-le: Pohištvo ni bilo na licitaciji, prodalo se je pod roko. Kot cenilec sta fungirala najbrže na Tršarjev kot županov vpliv dva mizarja Ivan Voljč in Ivan Čepoň, ki sta cenila tako, kakor je župan hotel. Seliškar je kupil opravo, vredno sigurno več kot 20.000 K, čujte za 1200 K, župan je pa kupil drugo krasno pohištvo. Za protiuslugo je pa dobil mizar Čepoň dinamostroj za nekaj kron. Vrednost tega stroja je pa cenil gostilničar, pri katerem je sedel Tršar kuhan in pečen, Matija Pečkaj na Vrhniki, ki se niti dobro podpisati ne zna in je vrhu tega velika duševna ničla. SLS je po poverjeniku g. Remcu tedaj razpolagala z demobilizacijskimi predmeti. Med vojno se je klala živina vsak mesec dve govedi. Meso se ni dajalo zastoj, ampak po večini po 2 K za 1 kg. Kje je obračun? Tršar je rekel, da bodo dobivali ubožnejši sloji pozimi, ko ni zasluzka, denarne podpore. O teh podporah nismo pozneje ničesar slišali.

Iz Loškega potoka. (Patrijotičen »poslanec«) Cirilmetodova podružnica v Loškem potoku je imela v nedeljo 20. julija pevsko prireditev, pri kateri je sodeloval pevski odsek sodraškega Sokola v korist našim invalidom. Ker tu pri nas ni na razpolago primerne dvorane, obrnila se je do bivšega loškopotoškega kaplana Škulja, sedaj župnika v Dolnji vasi, s prošnjo, da ji prepusti v ta blagi namen za popoldan svojo dvorano. (Pravimo »svojo«, ker si je pustil ta gospod to hišo, — katero smo mu loškopotoški kmetje edino le sami s svojimi žulji sezidali — kar jednostavno zemljiško nase prepisati, da zamorejo kdaj dediči tega premočnega gospoda to dvorano zase reklamirati.) Nato je ošabni gospod — ko je g. odbornike še malo povlekel — kar jednostavno odbil to prošnjo. Tako daleč toraj sega zagriženost tega gospoda celo do svojih rojakov, akoravno uči na leci ljubezen do — bližnjega! No, prireditve se je vkljub temu v vsestransko zadovoljnost ter z lepim uspehom završila. Bivšega poslanca Škulja in »njegovo — našo« dvorano prepuščam zavednim Potočanom...

Iz Stične. Stična je živela enkrat lepše in spodobnejše čase. Bili so tu nastanjeni različni uradi (sodnija, davkarija itd.). Veliko veleposestvo, ki je sedaj v mrtvih samostanskih rokah menihov Nemcev, je takrat oskrbovala vlada. Dajala je revnejšim ljudem, ki niso imeli ali nič ali pa ne zadosti svoje zemlje, njive v najem in travnike v košnjo in to po zelo nizki ceni. Vsak je lahko živel in ni je bilo hiše, da bi si ne mogla rediti saj po eno kravo. Državni uradniki, ki so bili pri nas, so bili sami rojaki Slovenci. Kar so zaslužili, so dali med ljudi. Prebivalstvo naše okolice se je z uradniki dobro razumelo. Imeli smo tudi duhovnike Slovence. Niso se sicer tako razumeli na »kšeft« kot se sedaj naša samostanska trgovina, a dušno pastirstvo jim je bilo čez vse in samo tega so se držali ter imeli pri ljudeh ugled in spoštovanje. Ljudje iz celega okraja so hodili v Stično po opravkih in tako so imeli tudi naši obrtniki in rokodelci zadosti dela in zasluzka. Takrat Stična ni imela nobenih revežev. A danes? Koliko družin je pri nas, ki za drag denar niti toliko zemlje ne dobijo v najem, da bi si pridelale saj nekaj krompirja in zelenjavé. Naši rojaki se morajo potikati po širnem svetu. In kedo je vsega tega kriv? Nemška vlada, ki je prodala ogromno veleposestvo tujcem menihom Nemcem takorekoč zastoj. Uradi so se morali preseliti v Višnjo goro in začela se je žalostna doba za nas preostale Stičane. Prva leta so nas saj menihi pustili v miru. Prejšnji opat je pač pre-dobro vedel kaj je doletelo naš kraj s tem, da nam je bila naenkrat vsa zemlja odvzeta

in tudi vsaka prilika zaslužka odtegnjena. Prejšnji opat je bil strog, zelo strog proti članom samostana, a nasproti ljudem pravičen in radodaren. Trgovino, ki je bila tudi že poprej v gradu, je dajal v najem in se ni pečal z nobenimi kupčijami. Pred 6 leti so si pa naši menihi iz nam neznanega vzroka izvolili novega opata. Z novim opatom prišel je k nam tudi novi samostanski gospodar. Opat Widman in gospodar Herman, to sta dva moža, ki sta hotela zgraditi tukaj trden nemški steber za nemški most do Adrije. Z opatom naši ljudje niso imeli dosti opravka in zato se tudi z njim ne bomo dosti pečali, pristavljamo pa, da je vsega početja Hermanovega skrivaj tudi on, ker tudi z mezincem ni ganil napram Hermanu kaj bi smel ali ne smel početi. Lepih lastnosti človekoljubja nismo nikdar opazili pri njem. Trd Nemec kot je bil, ni imel in ni mogel imeti za nas srca. Pater Herman to je bil pa mož — sedaj se potika nekje po Švici — ki bi mu bila pristojala vsaka druga obleka — le ne redovniška. Trd, neusmiljen, oduren, maščevalec, prekanjen. Zvit bolj kot najpristnejši gališki žid. Ni gledal na žrtve, ki so stale njegovim predrznim načrtom napoti. Gorje mamelemu človeku, če se mu je zameril. Takoj po prihodu si je napravil načrt za veletrgovino, ki bi podjarmila in zavladala s časom celo Dolenjsko. Samostanske trgovske prostore imel je takrat v najemu v Ljubljani dobro znani trgovec Juri Šafer. Šafer je bil trezen, miren in vljuden trgovec. Ni odiral naših ljudi, v zavesti, da je nedostojno za trgovino, ki je nastanjena v samostanu, izkoriščati ljudstvo. Denarja takrat ni bilo med ljudmi in Šafer je bil prisiljen dajati na knjige. Pa so si ljudje zopet kje odpomogli in plačali in plačal je tudi Šafer veletrgovinar. Pater Herman je pa sklenil, da hoče in mora na vsak način Šaferja izpodrinuti in s tem napraviti iz poštenega moža berača. Opat Widman začel je Šaferja sekirati, da ne trpi, da bi hodile v samostanskih prostorih ženske. Šafer je imel pri sebi čez 80 let staro mater in 50 let staro sestro, ki mu je vodila gospodinjstvo. Pater Herman je pa pripovedoval Šaferju, da rabijo prostore, kjer on izvršuje trgovino za se, ker da bodo ustanovili zavod za dečke. Herman je stal neprestano v trgovini in špijunal, kam Šafer pisari po različno blago, kam pošilja pridelke, ki jih kupi od kmetov. Tako je zbral vse Šaferjeve trgovske tajnosti na izdajalski način. Ko je te vse podatke že imel, je stopal brezsrčno k izvršitvi svojega načrta.

(Dalje prih.)

Iz Roba. S kakšnimi sredstvi in na kakšen način si je Turjaška graščina povečevala svoje posestvo, naj povedo naslednje za našega kmeta toli žalostne vrstice, katere so povsem resnične. — Vasi »Rob« in »Dolšak«, oziroma kmetje teh vasi, so si, ko je bila zemlja še celokupna last vseh kmetov, in ne parcelirana, lastili gozd »Dednek«. Ker ni bila lesna trgovina še razvita, so kmetje sekali samo to, kar so porabili za svojo potrebo. To je šlo tako dolgo, da je prišel Schauta, sedanji gozdni svetnik v Nameršlu, v službo k turjaški graščini. Ta je kmalu po prihodu začel kmetom kazati svojo moč. Poprej so sekali drva kolikor je kdo potreboval, brez vsakega dovoljenja. G. Schauta pa je zahteval, da mora vsaki imeti dovoljenje. Potem so kmetom v njih lastnih gozdovih les odkazovali in prišlo je tako daleč, da je moral ubogi kmet drva, posekana v svojem gozdu — plačati. Ker si vsled svoje nevednosti niso znali drugače pomagati, so mislili, da bode najbolje, ako si dobe zemljemerca, kateri bode gozd »Dednek« parceliral in posestnike v zemljiško knjigo »tabuliral«. Na kakšen način je prišlo, da so si za to zbrali Schauta, nam je uganka. Kesali so se šele potem, ko je bilo že prepozno. Prišel je dan delitve, in Schauta je peljal kmete v »Dednek«. Sedaj šele je videl, da bode ta gozd v doglednih letih nesel ogromne do-

bičke in zato je takoj jel premišljati, kako ga ohraniti graščini. Reče torej: »Danes sem nekaj bolan, ne bom mogel nič delati, pridem čez dva ali tri mesece, pa Vam bom razdelil«. Po preteku dveh mesecev je prišel zopet, ali s kakšno novico?! Povedal je, »da ima graščina od deželne vlade pravico, da oddeli kmetu, kjer hoče, zase pa obdrži kjer hoče.« S tem je bila pravica posestnikov iz Roba in Dolšakov v Dedneku uničena. Za nekako odškodnino jim je odkazal nedostopno grmovje »Pod Banam«, ne glede na to, da je s tem direktno oropal posestnike iz vasi »Bane« in »Nerede«, katerih last je bilo. Starejšim ljudem je še dobro znana dolgoletna tožba med kmetom »Zrnu« iz vasi »Bane« in graščino vsled te krivice. Seveda je moral ubogi kmet vsled svoje nevednosti in pa razdičnih spletk izgubiti, vrhutega pa so ga stroški spravili skoro na beraško palico. Različne pritožbe kmetov iz Roba in Dolšakov pri deželni vladi in drugje so dosegle le toliko, da je imela graščina napraviti iz Roba v gozd »Pod Banom« cesto, da bode mogoče iz njega voziti, katere pa še danes — po 35. letih — ni. — Da je bil »Dednek« v resnici v lasti Roba i Dolšakov nam dokazuje najboljšo takozvano »črezdajansko pismo« posestnika Jerneja Gradišar iz Roba št. 4, v katerem si on pri predaji posestva svojemu zetetu Matevžu Zenič, izgovori pet hoi iz gozda »Dednek« t. j. iz parcele, ki mu je po razdelitvi pripadla.

S Krke. G. učitelj Jevnikar nas je s svojim dopisom v »Domoljubu« prisilil, da se še enkrat pečamo z njegovo osebo. Kako zna on odgovarjati na dopise! Najprej na dolgo in široko govori o aprovizaciji, potem pa prizna: Dopis v »Domovini« itak nima namena kritikovati aprovizacije. Čemu pa potem toliko pisanja o njej? Mi smo le rekli: Pred vojno ubog učitelj, med vojno rekvizicije in aprovizacija, sedaj bogat mož. Pri tem ostane in obenem svetujemo g. Jevnikarju, naj nikar ne razpisuje nagrad, da se mu to in to dokaže. Mogoče bi se kdo potrudil in res začel dokazovati. — Zakaj smo sploh pisali o g. Jevnikarju? To je uganil sam, toda si razlaga po svoje, ko piše: Liberalna gospoda je jezna, ker sem pomagal ustanoviti Kmetško zvezo . . . Gospod Jevnikar naj bo prepričan, da nas to samo veseli. In sicer iz dveh vzrokov. Prvič je slabo znamenje za SLS na Krki, če potrebuje za ustanovitev K. Z. pomoči g. Jevnikarja in drugič je g. Jevnikar tako slab pomočnik, da bi si mi, njegovi nasprotniki, boljšega ne mogli želeli. — Ali je bil »napad« upravičen? Tu g. Jevnikar očitno potrebuje malo pojasnila. Ako bi imel n. pr. »znani dopisnik s Krke« kaj takega na sebi, kar se je očitalo g. Jevnikarju, bi ta ne imel pravice napasti ga v »Domoljubu«. (Seveda nimamo nič proti temu, če g. Jevnikar razkrinka njega in tiste škodljivce, o katerih govori v svojem dopisu, čeprav bo »smrdelo«.) Ako bi pa dotičnik prišel v št. Vid ustanavljal kako »liberalno« organizacijo in bi na shodu bobnal na svoje delo in zasluge, uganjal demagoštvo in si gladil pot za kandidacijo, potem pa po vsej pravici po njem! Da bi take ljudi pustili v miru pri njihovem »delovanju«, tisti časi še niso prišli v kljub raznim dogovorom in obljubam. Kdor javno deluje, je podvržen javni kritiki, o tem se tudi g. Jevnikar lahko prepriča, če ne spi, kadar bere »Slovenca« in »Domoljuba«. In predvsem si je treba ogledati delovanje tistih, ki politično karijero šele nastopajo, h katerim spada g. Jevnikar po naših mislih. Če pa slovesno izjavi, da ne misli kandidirati pri prihodnjih volitvah in omeji svoje delovanje na št. Vid, bo imel od naše strani lep mir. — Znani dopisnik s Krke.

Zetale na Štajerskem. Gospod urednik! Iz mojega dopisa slovenska javnost ne bo zvedela posebnih novic, vendar je treba opozoriti merodajne oblasti in osebe tudi na naše, pozabljene kraje. Pametni ljudje razumemo, da se ne da vse kar čez noč zboljšati,

napraviti nizke cene in navoziti dovolj blaga in živil. Ker pa je povsod večina nerazsodnih in hudobnim hujskarijam pristopnih ljudi, imajo prvi težko stališče poučevati in pomirjevati. Mi dobro vemo, da je v naši novi državi še najbolje. V Nemški Avstriji in na Madžarskem so vse drugačni reveži. Saj smo slišali, da je na Dunaju meso tistih napol crknjenih konj, ki jih dobivajo iz Jugoslavije po 70 K kilo, mast po 150 K, moka po 50 kron. Kaj jim pomaga ako imajo dovolj soli? In iz Budapešte smo brali poročilo, da velja velika buča 500 K, da ljudje lakote cepajo na cestah. V primeri z vsem tem je pri nas res še paradiz. Vendar bi lahko bilo še bolje, ako bi se skrbelo, da pride potrebno blago v vse kraje po enotnih cenah, ako bi se odločno zgrabilo vse, ki dražijo in prikrivajo blago. Gotovo niso povsod v Sloveniji takšne cene kot pri nas n. pr. za rdeči sladkor 7 K, za moko 6 K, za škatljico užigalic 80 v, za sol pa celo 5 K. Soli smo dobili le enkrat na karte pol kg na osebo po 1 K 60 v. Od takrat je po naših trgovinah zmanjkalo soli na karte, pač pa je še imajo vedno, ako plačaš 5 K za kilo. Naj bi se poklicane oblasti pobrigale in naredile red. — Sadje nam je vzela slana, svinje pobira kuga. Od kod naj vzamemo mi mali posestniki denar za nezasišano drago obleko in obuvalo, za vedno rastoče davke itd.? Drva moramo vsi kupovati od nemške graščine Windischgrätz. Naj bi nam vlada izposlovala, da dobimo vsaj potrebno kurjavo brezplačno ali vsaj za nizko ceno. Graščina je namreč pod prisilno upravo. — Dne 20. t. m. smo imeli pri nas shod Jugoslovanske demokratske stranke ter smo si tudi ustanovili krajevno organizacijo te stranke. Upamo, da bo novi odbor storil vse, da naš kraj ne ostane več tako pozabljen v gospodarskem in duševnem oziru. Da bo imela krajevna organizacija čim več uspeha, je potrebno, da pristopimo vsi občani kot člani in članice. Govorniki so imenitno in razumljivo razpravljali ter nam obetali boljše čase, v kar moramo verovati. P.

Trgovina in industrija.

Uvoz soli je prost, ako se plača monopolna pristojbina 17 dinarjev v zlatu od 100 kg.

Soli bo kmalu dovolj. Naša osrednja vlada je prepovedala uvažanje soli za posamezne osebe, ker so nekateri veliki trgovci uganjali s soljo špekulacije. Monopolna uprava bo sama nakazovala sol. Večjo množino soli naroči iz Erdeljske.

Za svobodni izvoz sladkorja. Dela se na to, da se dovoli svobodni izvoz sladkorja iz inozemstva, da se odpomore pomanjkanju ter se prepreči verižna kupčija.

Trije veliki parniki petroleja prispejo v najkrajšem času iz Amerike na Reko.

Vrednost naše krone v Švici znaša danes le še 12 centimov (vinarjev).

Ljubljanska kreditna banka. V smislu sklepa občnega zbora z dne 5. maja t. l. zvišuje Ljubljanska kreditna banka svojo delniško glavnico od 15.000.000 na 2.000.000 K z izdajo 12.500 novih delnic v nom. znesku K 5.000.000. Subskripcija novih delnic se vrši od 1. do 31. avgusta t. l. Natančni pogoji so razvidni iz današnjega inserata.

Pozor na žigosanje! Zadnje čase širijo sumljivi ljudje po naših krajih bankovce, ki so žigosani z madžarskimi, neveljavnimi štampiljami. Posebno se skušajo iznebiti ti-sočkronskih bankovcev.

Urad za pospeševanje obrti namerava nabavati večjo množino furnirja. Mizarji, ki reflektirajo nanj, naj prigrasijo svoje potrebščine najkasneje do 3. avgusta t. l. na navedeni urad, Ljubljana, Dunajska cesta št. 22. Cene so za kvadratni čevljev cepljena hrastovina 0,8 mm 45 vinarjev, cepljena hrastovina 1,0 mm 53 vjn., bukovina, cepljena in parjena 0,8 mm 33 vjn., brestovina cepljena 0,8 mm 53 vjn., lipa cepljena 0,9 mm 33 vjn.

Tolstovrška slatina. G. Andrej Oset je prodal to podjetje g. Cvitančiču iz Maribora.

O gospodarskih razmerah v Prekmurju. Zadnja vojna leta je brez nasilnih rekvizicij oddalo slovensko Prekmurje za javen promet: 500 vagonov pšenice, rži in ovs, 200 vagonov ajde, 50 vagonov prosa, 30 vagonov koruze, 10.000 glav govede, 20.000 telet, 30—40.000 svinj. Če uvažimo, da je zadnja vojna leta produkcija že padla in kako gosto je naseljeno prebivalstvo ter koliko živil se porabi doma, nam kažejo že te številke veliko gospodarsko moč Prekmurja pa lažje razumemo prizadevanje Madžarov, da pod vsako ceno obdrže ta rodovitni del bivše Ogrske.

Jesenski semenj v Lyonu. Ministrstvo trgovine in industrije v Beogradu naznanja tukajšnji trgovski in obrtniški zbornici, da so naši producenti in importerji povabljeni, da se udeležijo letošnjega jesenskega Lyonskega semnja, ki se prične 1. oktobra in traja do 15. oktobra t. l. Ker je zbornica naprošena, da nabere udeležnike in druge potrebne podatke, vabi po tem potu interesente, ki se nameravajo udeležiti tega semnja, da ji nemudoma prijavijo svojo udeležbo ter hkratu sporoče, kaj nameravajo razstaviti in koliko prostora potrebujejo v stojnicah (barakah). Pripominja se, da je cena za eno stojnico 600 frankov. Pripadniki kake Francoske sovražne države niso pripuščeni na semenj. Razstaviti in prodajati se sme le lastne izdelke.

V štirih dneh v Ameriko. Amerika namerava zgraditi parnike, ki bodo prevozili Atlantski ocean v štirih dneh. Parniki bodo ozki, 1000 čevljev dolgi ter bodo napravljeni tako, da bodo za slučaj vojne lahko služili kot torpedni lovci.

Politične vesti.

Odstop našega ministrstva. V seji ministrskega sveta dne 28. julija se je sklenilo, da odstopi cela vlada. Ali se bo sklep izvršil, je odvisno od potovanja ministrskega predsednika v Zagreb in od razgovora ministra Pribičevića z regentom.

Volitve v našo konstituanto bodo šele meseca sušca prihodnjega leta.

Ženska volilna pravica. Beogradski časopisi poročajo, da dobe v naši državi volilno pravico le tiste ženske, ki imajo kakšen javni posel v državi.

Naša armada bo štela v bodoče 23 pehotnih, 7 topničarskih in 8 konjeniških polkov. Nadalje bodo še posebni oddelki za pionirje, peke itd.

Železnica Reka-Št. Peter naša meja? Amerika je baje stavila pariški konferenci posredovalni predlog, naj bi Reka in majhen del pristanišča pripadlo Italiji, večji del pristanišča pa bi naj prišel pod upravo Zveze narodov. Mejo med Jugoslavijo in Italijo naj bi tvorila železnica Reka-Št. Peter, ki bi bila mednarodna. Italija bi se morala odpovedati dalmatinskim mestom.

Mohač hoče priti k Jugoslaviji. Zadnje nedeljo je bilo v Mohaču veliko ljudsko zborovanje, ki se ga je udeležilo nad 10.000 oseb. Vsi zborovalci so navdušeno zahtevali, naj pripade Mohač Jugoslaviji.

Avstrijsko cesarsko krono dobe Italijani. V mirovni pogodbi Nemški Avstriji zahteva antanta, da se mora izročiti Italiji avstrijska cesarska krona, državno jabolko, obe žezli, sablja Karla Velikega, plašč za kronanje itd.

Amerika Srbom. Amerika je podarila Srbiji 4 vagone sanitetnega blaga, ki je že prispelo v Beograd.

Italija nam pošilja roparje. Italijani so oborožili nad 200 Črnogorcev, pristašev bivšega kralja Nikite ter jih pripeljali čez morje, da ropajo in ustrahujejo po Črni gori. To so vjeti roparji sami priznali. V Italiji je še do 700 takih »junakov«, ki bodo sledili pr-

vim. Od Italije dobivamo torej na vseh koncih in krajih same dobrote.

Italijanska grozodejstva. Istrski rodoljubi so imeli nedavno v Voloski posvetovanje, kako bi spravili naše otroke na Hrvaško v šole. Prišli so karabinierji, in ker se zborovalci niso takoj razšli, so začeli streljati. Vnel se je pravi boj. Padli so 4 naši in 8 laških vojakov. Sedaj Italijani love vse moške od 17—40. leta ter jih gonijo v tržaške zapore.

Novo italijanske zahteve. Tittoni je stavil na mirovni konferenci nov predlog glede Jadrana, in sicer predlaga, naj bi se ustanovili kar dve svobodni državi. Prva država bi obsegala Reko z okolico, druga pa Zadar, Split in Šibenik. Jugoslovani pa ostanejo neizprosni. Sploh dela jugoslovanske vprašanje mirovni konferenci največje preglavice. Poleg reškega vprašanja je zapleteno tudi bolgarsko in črnogorsko vprašanje. Vse kaže, da bo še precej časa trajalo, preden bomo na jasnem.

Ponižana Bolgarska. Bolgarski se naloži nad 1 milijardo vojne odškodnine, ki jo dobe Srbi, Romuni in Grki. V kratkem pride na Bolgarsko francoska divizija vojakov, ki bodo razorožili bolgarsko vojsko.

Zunanji minister Nem. Avstrije je postal dr. Renner, ki je pokazal pri preosnovi monarhije v republiko dosti diplomatskih in državnih sposobnosti.

Izgon ogrskih državljanov. Nižjeavstrijska deželna vlada je naročila dunajskemu policajnemu ravnateljstvu, naj izžene vse ogrske državljane.

Prisilno posojilo v Nemčiji. Da se pokrije državni dolg in razna posojila bo Nemčija namesto velike oddaje premoženja razpisala dveodstotno prisilno posojilo za svoto 200 milijard.

Koliko je požrla vojna? Evropa bi potrebovala 25 milijard kron, ako bi se hotela postaviti na tisto gospodarsko stanje, ki ga je imela pred vojno.

Wilson pride zopet v Evropo. Ko se bo slavnostno proglasila Zveza narodov, kar se zgodi v Ženevi, pride Wilson zopet v Evropo ter bo predsedoval prvi seji.

Tedenske vesti.

Gorenjske kmečke krajevne organizacije se sestanejo 11. avgusta ob 9. uri v šolskem poslopiju v Kranju. Namen: Medsebojno spoznavanje, notranjopolitičen položaj, kmečki svet, gospodarska organizacija. Slučajnosti. Čim več nas bo, tem močnejši bomo in lepša nam bo bodočnost. Ne z zabavljanjem, z delom si hočemo zgraditi svoj dom. Upamo, da se vsi odzovete pozivu K. O. za Cerklje.

Zborovanje zaupnikov vseh krajevnih organizacij JDS iz okrajev Višnja gora in Zužemberk bo v nedeljo, dne 3. avgusta ob pol 5. popoldne v Stični na kolodvoru pri g. Beršnjaku. Dnevni red: 1. Izprememba organizacijskega reda in programa na zadnjem glavnem zborovanju zaupnikov JDS. 2. Volitev okrajnega odbora. 3. Poročilo poslanca dr. P. Pestotnika o političnem položaju.

Shodi JDS na Štajerskem se vrše prihodnjo nedeljo 3. avgusta na Bizeljskem, v Št. Petru pod Sv. Gorami, v Podsredi in Braslovčah. Povsod se ustanove tudi krajevne organizacije.

Vojaški dopusti za poljedelstvo so dovoljeni letnikom 1895—1898 po 25 dni.

Vojaki letnika 1899 se odpuste z 31. julijem na nedoločen čas, ker se ni več bati nikakih bojev.

Kraljevska garda v Ljubljani. Kakor vsa večja mesta v Jugoslaviji, dobi tudi Ljubljana bataljon kraljevske garde.

Prijatelj invalidov. Brata D. iz Stare Oselice sta imela nesrečo, da sta se vrnila iz vojne kot invalida. Oba imata popolnoma nerabni desnici. Pred nekaj meseci je naš »oznanjevalec božje ljubezni«
pripovedoval šolskim otrokom pri krščanskem nauku men-

da o kazni božji ter pri tem omenil sicer ne imenoma, vendar tako, da so vsi otroci vedeli koga misli, da je nekoga, ki je samo enkrat vzdignil roko nad svojim očetom, Bog kaznoval s tem, da mu je vzela desnico. Ker je napadel župnik invalida L. D. že prej enkrat na enak način, so se vsi otroci takoj vedeli, kam meri. Ako bi se L. D. res kdaj spozabil nad svojim umrlim očetom, bi to še nikakor ne opravičevalo, da stavlja ubogega invalida v zasmeh šolski mladini, nikar ko je splošno znano, da so L. D. kakor tudi njegovi bratje živeli v najlepši složnosti s svojim očetom. Še lepše je pa naredil g. Soukup z bratom L. D. invalidom M. D. Ovadil ga je namreč, da je venerično bolan. Te dni je bil M. D. klican k okrožnemu zdravniku, M. D. je mislil, da je morda klican radi svoje invalidnosti. Lahko si je predstavljati njegovo ogorčenost ko zve, radi česa je moral napraviti 5 ur dolgo pot in zamuditi cel dan. Zdravnik je seve konstatiral, da je ovadenec spolno popolnoma zdrav. Vzrok župnikove satanske hudobnosti: Neupogljiv, napreden značaj bratov D.

Poziv. Dne 8. julija je velik požar vpepelil vas Zagradec v občini Spod. Slivnica pri Grosupljem. Zgorelo je 27 hiš in 58 gospodarskih poslopij, veliko število goved in prašičev in nešteto perutnine. Uničena je velika množina poljedelskih strojev in vozov in skoraj vsa zaloga živeža in krme. Mnogim nesrečnikom je zgorela tudi vsa obleka in ves denar, tako, da je sedaj do 200 ljudi brez strehe in brez vsacega imetja. V nesreči prizadeti prebivalci vasi Zagradec so toraj v skrajni bedi, po svoji lastni moči si ne morejo pomagati, treba jim je pomoči od drugod. Da se jim olajša beda, razpisujem s tem nabiranje milih darov po celem območju deželne vlade za Slovenijo. Darovi se sprejemajo v Ljubljani pri poverjeništvu za notranje zadeve (ravnatelj pomožnih uradov) in pri mestnem magistratu, drugod pri vseh okrajnih glavarstvih in pri oblastvih, katere bodo ta določila, pri mestnih magistratih v Celju, Mariboru in Ptuj. Darovi se bodo razglasili v »Uradnem listu«
in odkazali svojemu namenu. — Deželna vlada za Slovenijo — poverjeništvu za notranje zadeve. V Ljubljani, dne 21. julija 1919. Poverjenik: Golia s. r.

Volkovi, V gozdu nad Borovnico in Verdome so lovci našli sledove mladih volkov. Našli pa so tudi 14 raztrganih srn. Tudi drvarji trdijo, da slišijo ponoči volkove tuliti.

Italijani so ustrelili blizu Cerknice našega finančnega nadpaznika Ivana Koblarja, ki je bil na službenem obhodu 200 metrov za demarkacijsko črto.

Državna posredovalnica za delo je otvorila dne 21. t. m. Podružnico za Celje in okolico s sedežem v Celju, Glavni trg. Njen delokrog se razteza na okrajna glavarstva Celje, Brežice, Konjice, Mozirje in Slovenj Gradec. Uradne ure za stranke so vsak dan od 9. do 12. in od 2. do 4. razun ob nedeljah, praznikih in sobotah popoldne. Posluje brezplačno.

Sokol v Zireh priredi dne 10. avgusta t. l. javno telovadbo, ki se prične ob 15. uri popoldne na travniku za Sokolskim domom v Zireh. Nastopili bodo: člani, članice, obrtni naraščaj, deški šolski naraščaj, dekliški šolski naraščaj pri prostih vajah; obrtni naraščaj še: skupine, člani pa pri rodnih telovadbi. Po telovadbi se vrši ljudska veselica v dvorani Sokolskega doma s plesom, šaljivo pošto, srečolovom in prosto zabavo. Ker je društvo preskrbelo za občinstvo jestvine in pijačo, upamo, da v tem oziru tudi ne bo nezadovoljnosti. Brate in sestre in vse prijateljice sokolstva v domačem kraju, v Poljanski dolini, Škofji Loki, Kranju, Vrhniki in posebno Idrjčane iz Ljubljane opozarjamo: pridite, da vidite, kaj delamo Zirovci!

Prostovoljno gasilno društvo v Zgornjem Kašlju priredi v nedeljo, dne 3. avgusta t. l. veliko vrtno veselico pri g. Antoniji Hlebš, po domače pri Toninu. Čisti dobiček je na-

menjen za popravo gasilnega orodja in nabavo novih cevi. Začetek ob 15. uri. Vstopnina prosta. Za jed in pijačo bo dobro poskrbljeno. Udeleženci bodo lahko tudi zadovoljni, kar se tiče zabave. Društvo se tedaj priporoča za mnogobrojen obisk.

Pri Sv. Barbari v Halozah se je vršil pretečeno nedeljo shod JDS. Poročal je g. dr. Gosak.

Proti generalu Maistru so istočasno z graškimi listi začele pisati tudi mariborske »Male Novine« (klerikalni listič). Tako odličnemu rodoljubu in za Slovenijo prezaslужnemu generalu napadi ne morejo škodovati, pač pa so znak nekulture in nehvaležnosti.

Mariborski izgredi. Povodom splošnega štrajka soc. demokratov so se dali nekateri vojaki mariborskega polka 47. od zunanjih agitatorjev nahujskati k upor. Uporniki so bili večinoma fantje iz ponemčenih obmejnih krajev, ki jih še preveva duh nemške vzgoje. Zveste čete so upornike ugnale, razorožile in zaprle, kar jih ni pobegnilo čez demarkacijsko mejo. Štirje uporniki so v medsebojnih bojih obležali mrtvi. Našim sovražnikom se je zopet ponesrečil peklenski načrt proti naši mladi državi.

Smrtne obsodbe v Mariboru. Mariborski preki sod je obsodil zaradi zadnjega punta dragonca Adolfa Podgubevška iz Loč pri Konjicah in pešca Karla Toplaka iz Ptujске okolice na smrt. Oba sta bila ustreljena dne 29. julija v topniški vojašnici. Dragonec Jakob Türk iz Brežiške okolice je bil obsojen na 10 let poostrene ječe, ker še ni 20 let star.

Štrajk v Mariboru. V delavnici južne železnice stavka 800 delavcev zaradi odpustitve nemškutarških in soc. demokratiških voditeljev.

Zlet mariborske Sokolske župe v Ptuj. Po petletnem odmoru, po zadnjem župnem zletu v Rušah na Vidov dan leta 1914. je oživelo zopet v sokolskih društvih mariborske župe smotreno sokolsko delo. Da pregledamo svoje vrste, vrši se v nedeljo 7. septem-

bra t. l. v Ptuj župni zlet. Vse predpriprave je prevzel Ptujski Sokol. Delo je porazdeljeno na posamezne osebe; posluje že tehnični, reklamni, sprejemni, prehranjevalni in veselični odsek. Podravski Sokoli se snidejo z bratskimi društvi na zgodovinskih ptujskih tleh. Prepričani smo, da bo prireditev nad vse impozantna. Sosedni Varaždinci so že obljubili svoje sodelovanje. Isto pričakujemo tudi od vseh srbskih in hrvatskih sokolskih društev. Pokazati hočemo, da dviga tudi Sokol ob severni meji mogočna svoja krila.

Za ravnatelja mariborskega mestnega gledališča je imenovan g. Hinko Nučič, bivši režiser v Ljubljani.

V Št. Ilju nad Mariborom je odstopil gerent Thaler, ki je podpisal Švabom prošnjo na ministrstvo.

Iz Ptujja nameravajo baje premestiti pionirski bataljon. Obenem se govori, da se tudi delavnice za popravo železniških voz premeste v Maribor. To bi bil za Ptuj dvojni gospodarski udarec, zato se naj vsaj misli na nadomestilo.

V Šoštanju je imenovan za občinskega gerenta lesni trgovec Matija Zalar.

Zadavljeno so našli v Podsredi posestnico Uršo Mlakar. Na sumu je njen mož, ki so ga zaprli.

Vlak je skočil s tira na postaji Radenci pri Radgoni. Poškodovanih je več vojakov in ena civilna oseba.

Obmejne občine na Štajerskem za Jugoslavijo. Iz občin, ki jih imajo zasedene Nemci, kakor iz Gradišča, Arnovžja, Klancev so prišli kmetje skupno k okraj. glavarju v Maribor ter ga prosili, naj posreduje, da pridejo ti kraji pod Jugoslavijo.

Celovec smo morali zapustiti. Na pritisk Italije je antanta odločila, da so morale jugoslovanske čete dne 30. julija do polnoči izprazniti Celovec, ki ga je zasedlo nemško-avstrijsko vojaštvo. Ta položaj bo trajal le do končanega ljudskega glasovanja. V slovenskem delu Koroške je razpoloženje za Ju-

goslavijo ugodno. Tudi nemškutarji se ne ogrevajo več za Nemško Avstrijo, ker vidijo, da jih tam čaka splošno pomanjkanje, revizije, prisilna posojila, ozir. oddaja premoženja. Tudi Celovčani bodo kmalu videli, kakšna razlika je med našo in nemško upravo. Z našim prihodom je prišel v Celovec tudi živež, naše vojaštvo je bilo dostojno in naklonjeno meščanom. Ze sedaj govore pametni Celovčani, da je bodočnost mesta le v Jugoslaviji, če se rodovitni del Spod. Koroške izreče za Jugoslavijo.

Naša posadka iz Celovca se je premaknila v Pokrče in bližnje kraje.

Za slovenske vjetnike v Nemški Avstriji se je krepko zavzel general Smiljanovič ter bodo v kratkem izmenjani.

Družba sv. Mohorja je prepeljala svoje stroje in knjižne zaloge v Sinčo vas, Pliberk in Prevalje.

Koroški Nemci so nezadovoljni z Italijani, ki so jih sami klicali v deželo, a sedaj se jih ne morejo več rešiti. Italijani so se ugnedili kakor jež v lisičji luknji, obvladujejo ves gospodarski promet, a dežela mora nositi vse stroške za nje.

Lepe ljudske prireditve na Koroškem so bile zadnje nedelje v Svečah (rojstni kraj pok. Einspielerja) in v Šmarjeti v Rožubilo je poučno zborovanje z ljudsko veselico v prid invalidom. V Svečah je vrgla prireditev 4000 K, v Šmarjeti pa 3000 K. Zeleti bi bilo, da se s prireditvami nadaljuje od župnije do župnije. V ta namen pa je treba pomoči iz Kranjske in Štajerske.

Veliko zborovanje na Koroškem. Pretečeno nedeljo je bilo v Železni Kapli veliko ljudsko zborovanje. Govorili so general Maister, prof. Dolar, urednik Zebot in Srb Stojanovič. Zborovalci so slovesno prisegli, da bodo pri ljudskem glasovanju na strani Jugoslavije.

Trški občinski odbor v Marbeku je razpuščen. Za gerenta je imenovan notar Otmar Golob.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Poziv k upisovanju novih delnic.

Redni občni zbor je dne 5. maja t. l. zaključil na temelju dovoljenja deželne vlade, da zviša delniško glavnico

od K 15,000.000.— na K 20,000.000.—

z izdajo

12.500 novih delnic v nominalnem znesku K 5,000.000.—

in je pooblastil upravni svet, da določi po svojem preudarku rok in način izdaje novih delnic.

Upravni svet je na podlagi tega pooblastila sklenil, razpisati supskripcijo pod sledečimi pogoji:

- Upisovanje se vrši od 1. do 31. avgsta t. l.
 - pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru;
 - pri Živnostenski banki v Pragi in vseh njenih podružnicah;
 - pri Hrvatski trgovinski banki v Zagrebu in njeni podružnici v Osjeku;
 - pri Hrvatski zemaljski banki v Osjeku in vseh njenih podružnicah.
- Od 12.500 novih delnic à 400 K nom. v skupnem znesku 5.000.000 K, se prepusti dosedanjim delničarjem 9375 komadov, in sicer v razmerju na 4 stare 1 novo po 650 K, plačljivih naenkrat najpozneje do 31. avgusta t. l., več 5 odstot. obresti od nom. 400 K od 30. junija 1919 do dne plačila.
- Ostalih 3125 delnic se ponudi drugim reflektantom po 800 K za komad, več 5 odstot. tekoče obresti od nom. zneska 400 K od 30. junija 1919 do dne plačila, proti takojšnjemu plačilu.
- Novo delnice bodo opremljene s kuponom za II. semester 1919 in bodo deležne polovice čistega dobička za l. 1919.
- Pri upisovanju se morajo predložiti v navedenem roku plašči starih delnic subskripcijskim mestom v svrhu označbe, da je pravica do opcije izvršena, dočim imajo imetniki delnic iz zadnje emisije, katerih oddaja vsled tehničnih zaprek še ni bila mogoča, pravico do opcije v določenem subskripcijskem roku na podlagi tozačevnih pismenih pri-glasnic in začasnih potrdil o plačanih delnicah.
- Ažijski kurzni dobiček od novih delnic se po odbitku stroškov in kolkovne pristojbine uporabi za ažijski rezervni fond banke.
- Proti vrnitvi začasnih potrdil se bodo nove delnice tekom meseca januarja 1920 izročile subskribentom.
- Reparticijo delnic za nedelničarje si pridržuje upravni svet, toda v prvi vrsti se bodo upoštevali oni subskribenti, katerim pri zadnji emisiji ni bilo mogoče dodeliti polnega števila upisanih delnic.

Ljubljana, 2. julija 1919.

Upravni svet Ljubljanske kreditne banke.

Zadnje vesti.

Ministrska kriza še vedno traja. Zvečer 29. julija je sprejel regent min. podpredsednika dr. Korošca ter se dalje časa ž njim pogovarjal. Dne 30. julija se je vršila ministrska seja pod predsedstvom dr. Korošca, ker se ministrski predsednik Protić še ni vrnil iz Zagreba. V parlamentarnih krogih se govori o novem ministrstvu, ki bi mu predsedoval ali Nikola Pašić (radikalec) ali dr. Korošec.

Občinske volitve po celi Jugoslaviji se bodo istotako kakor za skupščino (drž. zbor) tudi vršile meseca sušca 1920.

Trgovinsko nadzorništvo v Ljubljani se ustanovi za kontrolo trgovine in denarnih zavodov.

Svobodna trgovina na Jadranskem morju. Mirovna konferenca je določila, da bo

trgovina na Jadranskem morju popolnoma svobodna. Nadzorstvo bodo imeli Amerikanci.

Ugodna žetev. Ministrstvo za poljedelstvo dobiva ugodna poročila o žetvi. Zlasti dobra je pšenica in ječmen v Južni Srbiji.

All ste že plačali naročnino za „Domovino“ za l. 1919?

Izhaja vsak petek.

Naročnina za tekoče leto 12 K, za pol leta 6 K.

Posamezna številka 80 vinarjev.

Uredništvo in upravnništvo:

Sočna ulica št. 6, pritličje desno.

Inserati po dogovoru.

Odgovorni urednik: Emil Vodeb.

Tisk »Narodne Tiskarne« v Ljubljani.

Izdaja: Konsorcij »Domovine«.

Občinski tajnik se sprejme s plačo po dogovoru in prostim stanovanjem. Prednost imajo vpokojeni nadučitelji, kateri bi prevzeli mesto organista in dosluženi orožniki. Prošnje je vložiti do 10. avgusta na županstvo Raka.

Vino rizling in črno dalmatinsko od 56 litrov naprej ter sadjevee in kislavoda se razpošiljajo po najnižjih cenah od podjetja »Silva«-vrelec, Guštanj. Kupijo se stari zamaški. [2X] 1

Ing. dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženir.

Špeciialno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe

v Ljubljani, Hilšerjeva ulica 7

izvršuje strokovno:

naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno-inženirske stroke. — Tehnična mnenje. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Delniška glavnica . K 15,000.000.—

Rezervni fondi . . . K 4,000.000.—

Podružnice:

v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Sprejema

vloge na knjižice in na tekoči račun.

Nakup in prodaja vseh vrst vrednostnih papirjev, deviz in valut. Vnovčevanje kuponov, izžrebanih zastavnih pisem in obligacij.

Nakazila in kreditna pisma.

Borzna naročila.

➡ Promese ➡
k vsakemu žrebanju.

➡ Posojila ➡
na vrednostne papirje.

Eskontovanje menic.

Sprejemanje

vrednostnih papirjev v hrambo in oskrbovanje.

Stavbeni krediti.

Aprovizacijski krediti.

Poslovnica

avstrijske državne

loterije.

Leopold Fon

Ljubljana

Stari trg 6

Delikatesna trgovina

Vsakovrstno špecerijsko blago

(kava, čaj, testenine i. t. d).

Vino in žganje

v zaprtih steklenicah in na debelo.

Blago se razpošilja v poštnih zavojih po 5 kilogramov po pošti in po železnici proti povzetju. 12—8

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za svoje vložnike.

Rezervni zaklad K 1,100.000.

Hranilne vloge K 42,000.000.

Ustanovljena leta 1881.

Izvrstne poljedelske stroje

in
vsakovrstno železnino

priporoča tvrdka

Franc Stupica
Ljubljana
Marije Terezije cesta št. 1.

J. C. Kotar
Ljubljana
Wolfova ulica 3.

Drogerija!

Fotomanufaktura!

Krma in Mastin.

Ce živina krmo lažje in do zadnjega prebavi in popolnoma izkoristi, da se na koncu nič ne izgubi, če se dvigne slast do žretja, potem se pospešuje redilnost, vsled tega težka živina, mast, meso, jajca, mleko. To se doseže, ako primešamo krmi enkrat na teden pest praška Mastin. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek Mastin je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat poizkusijo, ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega prašiča ali vola. Glasom eblastvenega dovoljenja sme Mastin prodajati vsak trgovec in konzumna društva. Ako se pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem naj se naroči po poštni dopisnici v izdelovalnici Mastina, to je

lekarnar Trnkoczy v Ljubljani

5 zavojev (paketov) Mastina za 17.50 K poštne prosto na dom. Od tam se pošlje Mastin s prvo pošto na vse kraje sveta.

Lepa bogata zaloga posebno krasnih briljantov po primernih cenah za vsako darilo, kakor za **birmance, neveste, krste, godove itd. velika izbira.**

Naznanja slav. občinstvu, da se ceniki letos ne razpošiljajo, ker ni blaga po vzorcih.

Vljudno vabi in se priporoča

Tvrška F. Čuden
Prešernova ulica 1 v Ljubljani.

Priporočamo edino tovarniško zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt

ter njih posameznih delov.

Istotam se dobe potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje ter galanterijsko in manufakturno blago (blago za obleke).

Josip Petelinc
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

za vodo, desno.

Vzajemna zavarovalna banka

„Slavija“

prva vseslovenska banka te vrste zavaruje proti **požaru, vlomski tatvini in na življenje.**

Banka „Slavija“ ima čez sto milijonov lastnega premoženja, čez 15 milijonov letne premije; v požarnem oddelku ji je zaupanih čez 2¼ milijarde zavarovanih vrednosti.

Generalni zastop banke „Slavije“
v Ljubljani.

Največja slovenska hranilnica! Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000
in rezervnega zaklada „ 2,500.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Delniška glavica: K 30,000.000.

Jadranska banka Podružnica Ljubljana.

Rezerve: okrog . K 10,000.000.

Centrala: TRST. — Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Zadar, Ekspozitura Kranj.

Sprejema:

Vloge na knjižico.

Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. —

Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja:

Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira:

Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja:

Ceke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme:

na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema:

Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov:

JADRANSKA.

Telefon št. 257.